

Dakloosheid in Berlijn overal zichtbaar

Achtergrond - 1 februari 2026 - Auteur: Rob Savelberg

Menig bezoeker aan de metropool Berlijn ziet dat het beeld van de stad sterk verandert: het hoge aantal daklozen is overal zichtbaar, onder hen ook veel buitenlanders. De Bahnhofsmission vangt mensen die op straat leven op. "Wij sturen niemand weg."

Een ritje met de ondergrondse U8 tussen Wedding en Neukölln. De grootstedelijke ellende wordt zichtbaar. Op de Leopoldplatz in het noorden van de vroegere arbeiderswijk rommelen mensen in zelfgemaakte hutjes van tenten, vuile matrassen en huisvuil. Turkse ondernemers bieden tijdens de vrieskou wat humaniteit door warme linzen aan te bieden. Het motto: "*Keiner isst alleine*" ('niemand eet alleen').

Aan het andere einde van de metrolijn lijken de sociale problemen nog groter. Crackjunkies zwermen als halve zombies door de metrostations. In de hippe migrantenwijken Kreuzberg en Neukölln, tussen Kottbusser Tor en Hermannplatz, wemelt het van bedelaars en lieden wier bestaan tussen alcohol en crystal meth laveert.

Velen van hen leven op straat, bij ijskoude temperaturen en gure wind. Zoals Alberto, een boomlange Italiaan uit Milaan: "In Dortmund werkte ik als koerier voor DPD. Maar toen ik mijn baan verloor, kwam ik op straat terecht", zegt hij onder de spoorbrug, terwijl hij een slok uit een wodkaflles neemt. "Waarom ik hier woon? In mijn land krijgen lui zoals ik geen uitkering. Hier kan ik statiegeldflessen verzamelen en krijg geld van toeristen."

'Toen ik mijn baan verloor kwam ik op straat terecht'

Tienduizenden daklozen bevolken naar schatting inmiddels de straten van Berlijn. Alhoewel de officiële cijfers lager liggen, valt het probleem al lange tijd niet meer te overzien. "Bij de laatste telling lag het aantal daklozen rond de zesduizend, maar het *Dunkelziffer* (inofficiële cijfer - red) ligt zeer veel hoger. Als de senaat (het stadsbestuur van Berlijn - red.) in februari een nieuwe telling begint, zal het totale aantal schrikbarend zijn", stelt Katharina May van de Bahnhofsmission. Het [stadsbestuur van Berlijn](#) maakt onderscheid tussen *Wohnungslosen* die wel een vorm van opvang hebben (in 2024 rond de 47.000) en mensen die echt op straat slapen (rond de 6.000). Immigranten zonder asielstatus worden in de

statistieken niet meegeteld.

Armoede

Het ambtenarenblad 'Behörden Spiegel' kwam deze maand met een verhaal over de achtergronden. Vanwege de hoge migratie van het afgelopen decennium lopen buitenlanders die de taal en de regels van de bureaucratie niet goed kennen, het gevaar sneller buiten de boot te vallen. Bijna een miljoen mensen in Duitsland had in 2024 geen woning - een stijging van liefst 8 procent in een jaar, stelt de [BAG Wohnungslosenhilfe](#). Rond de 56.000 van hen leefden op straat.

Overall in het *Stadtbild*, het straatbeeld in grote steden - eigenlijk het visitekaartje van Duitsland, de grootste Europese economie - valt de armoede in het oog. In de bankiersstad Frankfurt am Main, het centrum van de grote banken en de ECB, liggen slapende daklozen onder wolkenkrabbers en tussen de voortsnellende managers met hun *Kaffee-to-go*. In Hamburg hetzelfde beeld, maar de kroon spant metropool Berlijn.

In de bankiersstad Frankfurt am Main liggen slapende daklozen onder wolkenkrabbers

Dat was eigenlijk altijd al zo. De beruchte armoede in de tijd van het Keizerrijk en de republiek van Weimar is in vele boeken beschreven. En ouderen herinneren zich de verfilmde drugsverhalen van de beroemde schrijfster Christiane F., 'Wir Kinder vom Bahnhof Zoo'.

In de jaren tachtig was dit West-Berlijnse station reeds een sociale hotspot. Maar ook de laatste jaren huizen daklozen direct onder de rails van de *Hochbahn* richting de gezellige Biergarten van Schleusenkrug, direct naast de dierentuin met haar penetrante stank. Enige tijd geleden, in 2017, vermoordde een jonge Poolse dakloze daar een 60-jarige kunsthistorica, voor wat geld en een mobieltje.

Bahnhofsmission

Inmiddels zijn er meer cijfers. Rond 40 procent van de daklozen zijn jonger dan 25, zo'n 85 procent is buitenlander, meldt de 'Behörden Spiegel'. Na roerige jaren, met de migratiecrisis van 2015, de coronapandemie en de oorlog in Oekraïne, blijkt dat een derde van de betrokkenen paren met kinderen zijn. Het risico om een woning te verliezen is hoog, stelt de BAG Wohnungshilfe.

De Duitse filosoof Karl Marx gebruikte ooit het begrip *Verelendung*, en de Bondsrepubliek, een royale verzorgingsstaat, biedt eigenlijk iedereen hulp aan. Maar in de praktijk zijn er [niet genoeg opvangplekken](#). Bovendien kunnen migranten zich in de jungle van wetten en regels slecht oriënteren. Dertig procent van de daklozen komt daarnaast uit Oekraïne. Via de kerkelijke organisatie Caritas kunnen zij echter een adres voor een uitkering krijgen.

Op de Bahnhofsmision am Zoo is de internationale samenstelling van de groep direct zichtbaar. Binnen komen de hele dag mensen aan, op zoek naar warmte, informatie of rust. Een Afrikaanse moeder met drie kinderen zit in een stilteruimte en krijgt een consult van een jonge medewerker, die Frans praat. Er volgt informatie over noodonderdak en hulp.

De Bahnhofsmision is een unieke organisatie, onderdeel van de christelijke Stadtmission, die in heel Duitsland op stations actief is. "In Berlijn hebben we negentig standplekken, hier *am Zoo* werkt 17 man personeel in shifts met tweehonderd vrijwilligers", zegt woordvoerder May.

Halfbevoren

Het werk is veeleisend. Continu komen mensen met problemen binnen, halfbevoren of psychisch in de war. 'Een kop koffie per persoon', staat op een papier bij de bar. Aan tafeltjes zitten de bezoekers, sommige met hond, twee Polen laden hun mobieltje op, een vrouw krijgt een schone onderbroek uit de kledingkamer, anderen zitten op een tablet te gamen. Mensen met rolstoel of krukken komen en kijken wezenloos voor zich uit.

Bij de Bahnhofsmision komen de hele dag mensen aan, op zoek naar warmte, informatie of rust

"Iedereen is welkom en mag twee uur blijven. Wij sturen niemand weg, we kijken niet hoeveel alcohol iemand gedronken heeft. Alleen als mensen fysieke of verbale grenzen overschrijden, dan moeten ze gaan", legt May uit. De Bahnhofsmision am Zoo heeft dertig plekken en is niet bedoeld om te overnachten.

Slapen gebeurt in de noodhulp. Berlijners of hulpbehoevenden kunnen de *Kältehilfe* opbellen, als ze denken dat iemand bevriest. Die hebben bussen die

onmiddellijk uitrukken. Helaas werden drie van die bussen rond de jaarwisseling in brand gestoken. Een 43-jarige verdachte werd aangehouden.

Onder de brug

Ook in de wijken met meer welgestelden zijn de problemen groot. In Prenzlauer Berg overleed een dakloze op nieuwjaarsdag. In het Teutoburger Park huizen Oost-Europeanen in vieze tentjes, in de bosjes rennen ratten rond, direct voor het chique appartement van de voormalige Berlijnse minister van Cultuur.

Voor de deur van veel supermarkten bedelen Polen of Bulgaren om geld, ze slepen met winkelwagentjes met statiegeldflessen en al hun kleren en bezittingen. Onder de U2-*Hochbahn* aan de Schönhauser Allee wonen tientallen daklozen. Tijdens de pandemie konden ze in kerken of bij leegstaande hotels als Pfefferbett terecht, waarvoor de Berlijnse deelstaatregering alle kosten overnam.

Pool Pavel heeft onder een brug bij de Alexanderplatz zijn onderkomen netjes ingericht. Naast zijn tent staat een kerstboom, er zijn foto's en bloemen te zien. "Wij mogen hier van december tot februari blijven. Vanwege *Kälteschutz* sturen de autoriteiten ons niet weg", verduidelijkt zijn Berlijnse maat Malte (38). "Vrienden heb je nodig, want alleen kun je niet overleven."

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/66273/dakloosheid-in-berlijn-overal-zichtbaar>